

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกลไก สำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีศักยภาพ ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่ พร้อมต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งแรงกดดัน ภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายใน ประเทศที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งยังเป็น การผลิตทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึง จำเป็นต้องสอดคล้อง และตอบสนองต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกและบริบทการพัฒนาของ ประเทศ หากพิจารณาจะพบว่า มีสถานการณ์และแนวโน้มที่สำคัญ โดยแบ่งเป็น สถานการณ์และ แนวโน้มภายนอก อาทิ 1) การปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีดิจิทัล แบบก้าวกระโดด การเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตแห่งสรรพสิ่ง (Internet of Things) ส่งผลกระทบต่อ พฤติกรรมการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ไปโดยฉับพลันสิ้นเชิง 2) การรวมตัวเป็น ประชาคมอาเซียน ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคงของ ประเทศ 3) การเข้าสู่วิกฤตสังคมสูงวัย ประกอบกับอัตราการเกิดที่ลดลง ส่งผลกระทบต่อระบบ เศรษฐกิจและสังคม เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานภายในประเทศ และ การเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ มากขึ้น 4) การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรง การขยายตัวของ อุตสาหกรรมและชุมชนเมือง ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว นำมา ซึ่งความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมที่ประมาณค่ามิได้ ส่วนสถานการณ์และแนวโน้มภายใน อาทิ 1) คุณภาพของคนไทยทุกกลุ่มวัย ปัจจัยที่ส่งผลส่วนหนึ่งมาจากการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถ เตรียมพร้อมและพัฒนาคนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของแต่ละกลุ่มวัย 2) คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของคนไทย ปัจจุบันคนไทยขาดคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และ จิตสาธารณะ มีค่านิยมที่ยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคม ส่วนรวม รักสนุกและความสบาย ขาดความอดทน วัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าความดี มีคุณธรรม 3) การวางแผนเพื่อรองรับ ประเทศไทย 4.0 มีการจัดทำแผนระดับชาติที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ คือ ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการ พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

(พ.ศ. 2560 – 2564) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทย ทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเอง ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งทุกหน่วยงานได้มีการจัดทำแผนและกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนดังกล่าวและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น วัตถุประสงค์รวมของการปฏิรูปการศึกษาจึง ประกอบด้วย 1) ยกระดับคุณภาพการศึกษา 2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 3) มุ่งความเป็นเลิศ และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และ 4) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างธรรมาภิบาล (แผนการปฏิรูปด้านการศึกษา, http://nsr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2021/01/CR_For-Web-ด้านการศึกษา.pdf) การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศนั้น เน้นเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษาและมีแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการหลัก (4 ใหม่) คือ พัฒนาคนไทยยุคใหม่ พัฒนาครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ การศึกษาได้ก้าวเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ และริเริ่มแนวทางใหม่ ซึ่งต้องมุ่งเน้นเรื่องคุณภาพการศึกษา และการประกันคุณภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่การศึกษาต้องมีการพัฒนาในทุกด้าน ในส่วนของการวัดและประเมินผลการเรียนก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องดำเนินการอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับหลักสูตร เพราะว่า คุณภาพของการวัดและประเมินผลเกี่ยวข้องกับคุณภาพของการศึกษาโดยรวม

คุณภาพการศึกษาเป็นประเด็นที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้ความสนใจกันอย่างกว้างขวาง เพราะ ถือว่า เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แต่มุมมองในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาเพื่อสามารถตอบสนองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งมีทั้งผู้รับบริการการศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน นั้นอาจแตกต่างกันไปตามบริบท ความเชื่อหรือกระบวนทัศน์ ในการพัฒนาในแต่ละยุคสมัย การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้และจะต้องสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมโดยทั่วไป ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องอาศัยความรับผิดชอบ ทั้งในระดับประเทศ และระดับสถานศึกษา โดยคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ หลักสูตร สื่อการสอนและเทคโนโลยี การประเมินผลผู้เรียน การพัฒนาครู การประเมินคุณภาพสถานศึกษา และการสนับสนุนทรัพยากร ทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกับทักษะ 3 ทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ต้องอาศัยแนวคิดและทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา การเรียนรู้และการสอนเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (รัตนา ดวงแก้ว, 2554)

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ: สทศ. (องค์การมหาชน) ได้จัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-Net) ซึ่งเป็นการจัดสอบโดยใช้แบบสอบทางการศึกษาเพื่อวัดความรู้และความคิดของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 67 มาตรฐานการเรียนรู้ ครอบคลุม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาฯ ภาษาอังกฤษ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะและการงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งจากรายงานผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติด้านพื้นฐานของปีการศึกษา 2559 พบว่า รายวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ มีผลคะแนนอยู่ในระดับต่ำ อีกทั้งภาพรวมของผลคะแนนการทดสอบระดับชาติ รายวิชาคณิตศาสตร์ และรายวิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียนในทุกระดับที่ได้ทดสอบวัดความรู้ทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานมีคะแนนเฉลี่ยทั่วประเทศไม่ถึงครึ่งหนึ่งจากคะแนนเต็ม (นิธย์ โรจนรัตนวาณิชย์, 2556) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียนและต้นสังกัด รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจักได้นำผลวิเคราะห์คะแนน O-Net ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

นโยบายของสถาบันทางการทดสอบแห่งชาติ (สทศ.) นั้นมุ่งเน้นให้มีการนำผลการสอบ O - NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และหลักการนำผลการทดสอบ O - NET ไปใช้ในการ พัฒนาการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้คะแนนเป็นส่วนหนึ่งในการ คัดเลือกเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นและเป็นเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา โดยครูผู้สอนควรนำคะแนนไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก นอกจากนี้ อภิวัฒน์ แสนคุ้ม (2561) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนับเป็นตัวชี้วัดทางการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของเด็กไทย เพราะเป็นสิ่งรับประกันการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อม มีศักยภาพสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ ความสำเร็จของการศึกษา จึงให้ความสำคัญกับการบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยในปัจจุบันมีการปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้ ปรับปรุงบทบาทของครูจากผู้บอกความรู้มาเป็นผู้จัดประสบการณ์ เปลี่ยนบทบาทจาก พระเอกให้เป็นผู้กำกับการแสดง ผู้เรียนเป็นผู้แสดงแล้วก็ตาม แต่ก็ยังพบว่าการศึกษาไทยมี ปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษา เห็นได้จากสรุปผลการศึกษาศักยภาพของเด็กไทยของกรมวิชาการ พบว่า ผู้เรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัศึกษามีศักยภาพต่ำสุดในทักษะที่จำเป็นต่อการ เรียนรู้ในอนาคต โดยเฉพาะทักษะการคิด

ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ถ้าปล่อยทิ้งไว้โดยไม่เร่งรัดแก้ไขอย่างจริงจัง จะทำให้เด็กที่ต้องอยู่ในระบบนี้กลายเป็นเด็กด้อยโอกาสที่ไม่ได้รับการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพและต้องออกจากระบบการศึกษาในที่สุด อนาคตของเด็กกลุ่มนี้จะกลายเป็นแรงงานไร้ฝีมือที่อยู่ในกลุ่มคนยากจนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนครูที่ต้องสอนอยู่ในโรงเรียนเหล่านี้ก็จะกลายเป็นครูที่ขาดขวัญกำลังใจ ท้อแท้และสิ้นหวังที่ตนเองถูกทอดทิ้งให้ต้องทำงานอยู่ในสภาพที่ขาดแคลนและไร้อนาคต การแก้ไขปัญหาระบบโรงเรียนขนาดเล็ก ต้องคำนึงถึงความยั่งยืนและประโยชน์ของผู้เรียนและของครูทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคุ้มค่าในการลงทุนพัฒนากำลังคนของชาติในระยะยาว (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2557) จะเห็นได้ว่าการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมีองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและผลักดันให้เกิดขึ้นได้คือ วิธีการสอนของครูซึ่งควรออกแบบกระตุ้นผู้เรียนให้รักการเรียนรู้และมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้ครูจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (สิริรัชต์ แก้วงาม, 2561)

การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ (Owings & Kaplan, 2012: 12) ซึ่งบุคคลที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้นย่อมจะส่งผลให้องค์กรชุมชนสังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ทัดเทียมกับนานาชาติ ประเทศการจัดการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2557: 3) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 5 มาตรา 39 และ 40 โดยการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งงานทางด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปไปยังสถานศึกษา โดยตรงสถานศึกษาหรือโรงเรียนจึงเป็นสถานที่หรือหน่วยงานสุดท้ายซึ่งเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 4-10; สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ, 2553: 13; Marzano, Frontier & Livingston, 2011: 12)

ขณะที่การปฏิรูปการศึกษาไทยที่ผ่านมา เน้นที่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย หากมีการปฏิรูปรอบสองที่เน้นการปฏิรูปโอกาสและคุณภาพการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนแล้วนั้นขาดการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่อาจไม่สัมฤทธิ์ผลเหมือนที่วางเป้าหมายเอาไว้ นอกจากนี้ การพัฒนาครูที่เคยดำเนินการมาแต่เดิมในประเทศไทยยังประสบปัญหาหลายอย่าง ดังที่มีการศึกษาพบว่า การพัฒนาครูขาดระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพเพราะงบประมาณจำกัด การพัฒนาไม่ตรงกับความต้องการของครูและขาดการติดตามและประเมินผล ส่งผลให้ระบบการศึกษาของไทยยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และในปัจจุบันอยู่ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษารอบสองหรือที่เรียกว่า การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561 ซึ่งดำเนินการมาแล้วกว่า 8 ปี แต่ปัญหาคุณภาพการศึกษาของไทยโดยรวมยังเป็นปัญหาที่ต้องมีการปรับปรุงพัฒนา โดยเฉพาะด้านคุณภาพการศึกษาที่ยังเป็นปัญหายู่งจนถึงปัจจุบันที่สำคัญ

ได้แก่ ปัญหาการเรียนรู้ ซึ่งคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนตกต่ำ ปัญหาการกระจายโอกาสและคุณภาพการศึกษา ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 31) จากปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ช่วยกันพัฒนาให้เกิดคุณภาพ ประกอบกับนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ ก็ได้กำหนดนโยบายเฉพาะสำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การแก้ไขปัญหาผู้เรียนประถมศึกษาอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ การดูแลไม่ให้ผู้เรียนออกโรงเรียนกลางคันให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับและการทบทวนปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยการลดเวลาเรียนต่อวัน ลดการบ้านผู้เรียน ไม่มีกิจกรรมเพิ่มภาระผู้เรียนในเวลาที่เหลือให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาในห้องเรียน เพื่อการเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งจะต้องได้รับการนำสู่การปฏิบัติโดยผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง ได้ติดตามความเปลี่ยนแปลงและความเคลื่อนไหวทางด้านคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด พบว่า ที่ผ่านมามีคุณภาพการศึกษาอย่างไม่เป็นที่พอใจของสังคมและยังมีปัญหาต่าง ๆ มากมายที่ยังต้องเร่งแก้ไขให้เกิดคุณภาพต่อสถานศึกษา ชุมชนสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนยังมีปัญหาด้านสติปัญญา มีปัญหาด้านขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ยังอยู่ในระดับต่ำ ระดับเขาวัวปัญญา มีค่าเฉลี่ยลดลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-Net) ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนเทียบกับนานาชาติทั่วโลกและในอาเซียนไทยยังอยู่ในระดับที่ต่ำ ทักษะการเรียนรู้และการใฝ่หาความรู้ของคนไทย พบว่า เพิ่มมากขึ้น แต่ยังขาดความสามารถในการจัดการและการสังเคราะห์ข้อมูลทักษะด้านภาษาของแรงงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการมีแนวโน้มลดลงผลผลิตของการศึกษากับความต้องการกำลังแรงงาน พบว่า มีความไม่สอดคล้องกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ขณะที่คุณภาพผู้เรียนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม ปีการศึกษา 2561 ที่ผ่านมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ และมีจุดที่ควรพัฒนา คือ ผลการประเมินตนเองของโรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ควรสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ครู เพื่อสร้างแบบอย่างที่ดีและกระตุ้นให้ครูอยากพัฒนาตนเอง ควรจัดโครงการเพื่อช่วยเหลือนักเรียนบางส่วนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ขาดทักษะในคิดคำนวณ ควรจัดโครงการประกวดโครงงานนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอผลงานกลุ่มของตนด้วยความภาคภูมิใจ ควรส่งเสริมโครงการส่งเสริมความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ครบทุกกลุ่มสาระและมีห้องเรียนคุณภาพอย่างเพียงพอ ผลการคะแนนการสอบวัดผล

ระดับชาติ O-net บางกลุ่มสาระยังไม่สูงขึ้น ควรหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคะแนนผลการสอบสูงขึ้น เช่น การปรับขนาดของกลุ่มผู้เรียนเพื่อรับการวัด O-Net ควรมีขนาดพอเหมาะ เพื่อความสะดวกในการดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ควรจัดนิทรรศการผลงานนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานของตนเองของกลุ่มด้วยความภาคภูมิใจ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมที่เหมาะสม ให้นักเรียน ควรมีการกำกับ นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมเสริมบางอย่างกระทบเวลาเรียนมากเกินไป ควรประชุมวางแผนและจัดเวลาให้เหมาะสม งบประมาณไม่เพียงพอ ควรใช้จ่ายอย่างประหยัดเหมาะสม และควรระดมทุนการศึกษา นอกจากนี้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ควรพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community – PLC) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น สร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา และขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา ควรปลูกจิตสำนึก/ความร่วมมือ นักเรียนให้ตระหนักในการดูแลรักษา อาคาร สถานที่ การใช้ครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ สาธารณูปโภคให้คุ้มค่า ประหยัด และคุ้มค่า โดยการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันใช้ และการดูแลรักษาศักยภาพการพัฒนาด้านปัจจัยทรัพยากรยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ควรมีการระดมทรัพยากร เพื่อเพิ่มปัจจัยทรัพยากรที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ และควรมีรายงานผลการดำเนินงานในบางงาน/กิจกรรมควรมีการเผยแพร่สู่สาธารณชน ขณะเดียวกัน ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ พบว่า จุดควรพัฒนาคือ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรให้มากขึ้น ควรมีการวางแผนในการการดำเนินโครงการให้สอดคล้องทุกมาตรฐานและทุกประเด็นในแต่ละมาตรฐาน และมีกิจกรรมวงจร PDCA มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม: 2561)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสนใจทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.2 เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.2.3 เพื่อรับรององค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.4 เพื่อศึกษาผลการนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยอะไรบ้าง

1.3.2 โมเดลสมการโครงสร้างองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือไม่

1.3.3 องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในระดับใด

1.3.4 ผลการนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ เป็นอย่างไร

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

1.4.1 โมเดลสมการโครงสร้างองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.4.2 การรับรององค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้น มีค่าความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

1.4.3 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้าราชการครูผู้เกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบฯ มีระดับการปฏิบัติและระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก และคุณภาพผู้เรียนสูงขึ้น

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ประกอบด้วย

1.5.1 ระยะที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5.1.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษาวิเคราะห์และข้าราชการครู สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

2.1) กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1.1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาปริญญาเอก หรือสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา

2.1.2) เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.1.3) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา มาไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.2) กลุ่มศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.2.1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาปริญญาเอก หรือไม่ต่ำกว่าปริญญาโทที่เกี่ยวข้องกับทางการศึกษา

2.2.2) เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ หรือชำนาญการพิเศษขึ้นไป และดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.2.3) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.3) กลุ่มข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ครูวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ หรือ วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.3.1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก หรือสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้

2.3.2) เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ หรือครูเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ และดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.5.1.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์ประกอบรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5.1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ระหว่างวันที่ 26 เดือนพฤษภาคม 2563 ถึงวันที่ 30 เดือนมิถุนายน 2563

1.5.2 ระยะที่ 2 ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.5.2.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ได้รับการแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่กลุ่มบริหารวิชาการ และข้าราชการครูผู้สอน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 224 โรงเรียน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ได้รับการแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่กลุ่มบริหารวิชาการ และข้าราชการครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวคิดของ แฮร์และคณะ (Hair et. al., 2010: 127) ที่เสนอเกณฑ์อัตราส่วน กลุ่มตัวอย่าง 5-10 คน ต่อจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า 1 ตัว การวิจัยนี้ มีตัวแปรรวม 87พารามิเตอร์ กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมควรมีขนาดระหว่าง 435-870 คน ผู้วิจัย กำหนดจำนวน ตัวอย่าง 7คน ต่อ 1 พารามิเตอร์ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 609 คน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดย จับสลากสถานศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1.5.2.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์ประกอบรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 87 ตัวแปร

1.5.2.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ระหว่าง 15-30 เดือนมิถุนายน 2563

1.5.3 ระยะที่ 3 รับรององค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5.3.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน

2.2) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้บริหารสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ ระดับปริญญาโทและเป็นผู้บริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

2.3) ข้าราชการครู ที่ดำรงตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ/ครูเชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

1.5.3.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

เป็นการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5.3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย คือ วันที่ 10 เดือนกรกฎาคม 2563

1.5.4 ระยะที่ 4 ศึกษาผลการนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้

1.5.4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ข้าราชการครูโรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม จำนวน 12 คน และผู้เรียนโรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม จำนวน 153 คน

2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

1.5.4.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

ระดับการปฏิบัติและระดับความพึงพอใจของข้าราชการครูโรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม ที่มีต่อการนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ ระดับความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้เรียนโรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม

1.5.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและองค์ประกอบการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย (Conceptual Framework) โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้วิจัยได้การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและองค์ประกอบการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วย Eysenck, Arnold and Meili (1972, อ้างถึงใน พัฒนาพงษ์ สีกา, 2551) ; Good (1973) ; Anastasi (อ้างถึงใน ขนิษฐา บุญภักดี, 2552) ; Prescott (1961) ; Harvighurst และ Neugarten (1967) ; Bloom (1976) ; Bloom (1976); Peter Senge (อ้างถึง สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2560) ; Thomas Sergiovanni (1994) ; อรรถัย จันใด (2553) ; วุฒิชัย ดานะ (2553) ; สุทธภา บุญแซม (2553) ; สิริสรณ์ สิทธิรินทร์ (2554) ; ไพโรจน์ คะเชนทร์ (2556) ; อรัญญา นามแก้ว (2558) ; ไพศาล หวังพานิช, (2556) ; สุตา บุญมาก (2559) ; อุทุมพร จามรมาน (2535, อ้างถึงใน วนิดา ดีแป้น, 2553) ; กัมปนาท ศรีเชื้อ (2550, อ้างถึงใน ขนิษฐา บุญภักดี, 2552) ; ดร.จันทมา นนทิกกร (2552) ; ขนิษฐา บุญภักดี (2552) ; กัมปนาท ศรีเชื้อ (2550) ; สุพัคตร์ พิบูลย์ (2552) ; ศุภพงษา จันทรังษ์ (2556) ; ปณัดดา หัสปราบ (2557) ; อธิพิพัทธ์ สุวทันพรกุล (2558) ; ประหยัด อนุศิลป์ (2559) ; ศักดา กะหมะเดบ (2561)

กลุ่มที่ 2 องค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านการพัฒนาองค์กร ผู้วิจัยได้การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ขององค์กร ได้แก่ Beare & Bennis (1985) ; Blumberg and Greenfield (1986) ; Duke (1987) ; Sergiovanni (1987) ; David and Thomas (1989) ; Barth (1991) ; Braun (1991) ; Kotter (1996) ; Phillips (1997) ; Licata et.al, (1990, 1989) ; Caldwell and Spinks (1990) ; Tassanee Tangboonkasem (2019) ; Warath Pruksakulnan (2019) ; Jantana Sakhakom, Nipan Henchokchaichana and Silpaporn Srichanpetch (2011) ; แก้วเวียง นานาผล (2554) ; เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ (2553) องค์ประกอบย่อยที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ Tyler (1949) ; Good (1973) ; Taba (1962) ; Beauchamp (1981) ; Sayler Alexander and Lewis (1981) ; Beane & others (1986) ; Oliva (1992) ; Tanner & Tanner (1980) ; Posner (1992) ; Marsh & Willis (1995) ; Sowell (1996) ; วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ; วิไลลักษณ์ เจริญทรัพย์ (2555) ; กระทรวงศึกษาธิการ (2547, อ้างถึงใน ใหม่ ทุมสี, 2560) ; สัจด์ อุทรานันท์ (2552) องค์ประกอบย่อยที่ 3 การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ Hough & Duncan (1970) ; Good (1973) ; Hill (1982) ; มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) ; สุนน อมรวิวัฒน์ (2554) ; ทิศนา ขัมมณี (2553: 323, 325) ; กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534, อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2553) ; จามจุรี จำเมือง และจำนงค์ หอมแย้ม (2554) องค์ประกอบย่อยที่ 4 การวัดผลและประเมินผล ได้แก่ Sax (1989) ; Ebel (1979) ; Tyler (1969: 7) ; Thorndike

and Hagen (1977) ; Guilford (1954) ; Smit & Adams (1966) ; Gronlund (1981) ; Gay (1985) ; Good (1959) ; Green (1970) ; Guskey (2000) ; Wiggins (1988) ; Hart (1994) ; Nitko (1996) ; Worthen (1993) ; Wiggins (1990) ; Mayer (1992) ; Puckett and Black (1994: 22) ; Herman, Ashacher and Winter (อ้างถึงใน Brown and Hudson, 1998) ; Nation Center for Research on Evaluation Standards and Student Testing–CRESST, (1999) ;ศิริชัย กาญจนวาสี (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553) ; รัตรี นันทสุคนธ์ (2553) ; พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2557) ; กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ; โชติกา ภาษีผล (2556) องค์ประกอบย่อยที่ 5 การทำงานเป็นทีม ได้แก่ Woodcock and Francis (1981) ; Katzenbach & Smith Douglass (1994) ; Robbins (2007) ; Johnson & Johnson (2003) ; Woodcock (1989) ; Daft (1995) ; Scott and Walker (1995) ; McIntyre and Sales (1995) Robbins (2001) ; มัลลิกา วิชชุกรอิงครัต (2553) ; อัจฉรา ชุนณะวงศ์ (2553) ; ลำเทียน เพ้าอาจ (2559) ; สุทธิชัย ปัญญโรจน์ (2556) ; ชีระ รุญเจริญ (2553) ; อำนวย มีสมทรัพย์ (2553) ; อริศรษา อุ่มสิน (2560: 17) องค์ประกอบย่อยที่ 6 ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ได้แก่ John D. Millet (1954) ; Woodcock (1989) ; Good (1973, อ้างถึงใน บุญหนา จิमानัง และ ฤดี แสงเดือนฉาย, 2551) ; Elmore Peterson and E. Grosvenor Plawman (1953) ; Herbert A. Simon (1960) ; Certo (2000) ; Smith (1954) ; Frederick Hertzberg (1959) ; สิริวดี ชูเชิด (2556) ; กิตติชัย ลาภวุฒิโรจน์ (2558) ; ไพบุลย์ ตั้งใจ (2554) ; จิตติมา อัครจิตพิงค์ (2556) ; สมพิศ สุขแสน (2556: 35) ; สมยศ นาวิการ (2543 อ้างถึงใน Thomas J. Peter, 1977) องค์ประกอบย่อยที่ 7 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ได้แก่ Good (1973) ; Astin (1971) ; Walbery (1987, cited in McVey, 1996) ; Jacobson, Eggen & Kauchak (1999) ; Gary L. Alderman and Susan K Green (2011) ; France Lawrenz (1976) ; Avant T.S., Gazelle, H., & Faldowski R. (2011) ; Kim Gulbrandson (2012) ; Jason J. Barr (2017) ; Njabulo Sithole (2017) ; กระทรวงศึกษาธิการ (2539) ; วิมลมาศ พุฒินทร์ (2557) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531) ; อำพล ขวัญพัก (2554) ; กนิษฐ์ ศรีเคลือบ (2554) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561)

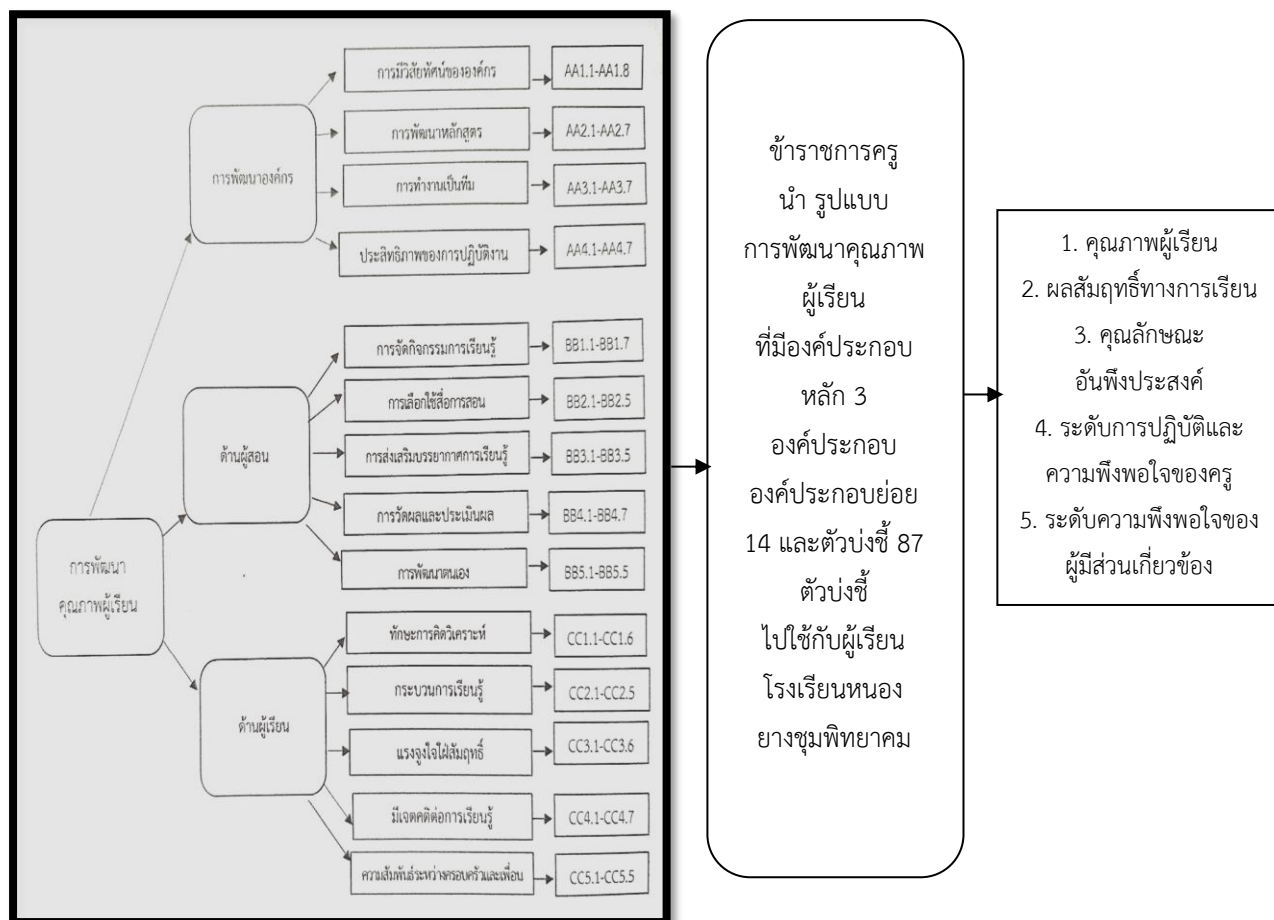
กลุ่มที่ 3 องค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านครูผู้สอน ผู้วิจัยได้การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยที่ 1 การพัฒนาตนเอง ได้แก่ Megginson and Pedler (1992) ; Swansbury (1986) ; Harbinson and Myers (1964) ; Miller (1979) ; Megginson & Pedler (1992) ; Boydell (1985) ; Bandura (1968) ; Miller and Dollard (1941) ; Murray (1983) ; เอกชัย บุญอาจ (2553) ; องค์ประกอบย่อยที่ 2 การเลือกใช้สื่อการสอน ได้แก่ Brown and others, (1977) ; Guralnick (1970) ; <https://nam791.wordpress.com>; Edgar

Dale (1946) ; Carlton W.H. Erickson (1972); <https://nattarikablog.wordpress.com/>; Jerrold E. Kemp และ Don C. Smelle (1989); <https://sites.google.com/site/orathaieducation/>; Erickson and Curl, 1972) ; Heinich และคณะ (1999) ; J. Romiszowski (1999) ; วิไลวรรณ แสนพาน (2553: 271-273) ; กิดานันท์ มลิทอง (2553)

กลุ่มที่ 4 องค์ประกอบหลักที่ 3 ด้านผู้เรียน ผู้วิจัยได้การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยที่ 1 ทักษะการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ Watson and Glaser (1964) ; Good (1973) ; William Graham Sumner (2555) Masano (อ้างถึงใน ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556) ; Bloom (1976) ; Clark (1970) ; Bloom (อ้างถึงใน ประพันธ์ ศิริ สุเสารัจ, 2556) ; Hudgins (1977) ; Bloom (1971) ; สุวิทย์ มูลคำ (2553) ; ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556) ; ทิศนา ขัมมณี (ม.ป.ป.) ; สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2554 อ้างถึงใน Bloom and et al., 1956) ; องค์ประกอบย่อยที่ 2 กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ Kimble (1964) ; Hilgard & Bower (1981) ; Cronbach (1963) ; Marcy P. Driscoll (2000) ; Webster 's Third New International Dictionary ; Pressey, Robinson and Horrock (1959) ; Bloom (1972) ; Tyler (1949) ; Dallard and Miller (1941) ; Robert M. Gangne (1916-2002) ; Lee J. Cronbach (1963) ; สุรางค์ โค้วตระกูล (2553) ; จิราภา เตังไตรรัตน์ (2554) ; อชรา เอิบสุขศิริ (2556) ; องค์ประกอบย่อยที่ 3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้แก่ Lovell (1980, อ้างถึงใน พรทิพย์ วานิชจรูญเกียรติ, 2553) ; Beach (1965) ; Eggen and Kauchack (2004, อ้างถึงใน ปราณี หล้าเบญจ, 2553) ; Seng and Other (2003, อ้างถึงใน ปราณี หล้าเบญจ, 2553) ; Steers & Porter (1979, อ้างถึงใน วินัย ขอนทอง, 2556) ; McClelland (1953) ; Atkinson (1964) ; Secort and Backman (1964) ; Lindgren (1967) ; Silverman (1971, อ้างถึงใน ปราณี หล้าเบญจ, 2553) ; Nahavandi and Malekzadeh (1988, อ้างถึงใน วลัยพรรณ พรไพเราะ, 2557) ; Morris and Maisto (2001, อ้างถึงใน วลัยพรรณ พรไพเราะ, 2557) ; Rabideau (2005) ; Robbin (2001: 162) ; Mehrabian (1968: 493-499, อ้างถึงใน สุดารัตน์ อีธรรมธาดา, 2557) ; Chemers & Ayman (1985, อ้างถึงใน ศิริพร พูลหวั่ง, 2559) ; Herman (1970) ; Weiner (1972: 203-215) ; Sagie (1996: 431-444, อ้างถึงใน มงคล ศัยกุล, 2556: 33-34) ; สุชาดา สุขบำรุงศิลป์ (2553) ; อภิญญา ลิ้มสุวรรณ และคณะ (2555) ; ปราณี หล้าเบญจ และ ชิดชนก เชิงเขาว์ (2553) ; นิตยา สิทธิ เสือ (2553) ; ภัทราวิจิตร มณีประเสริฐ (2554: 9) ; วลัยพรรณ พรไพเราะ (2557) ; สุดารัตน์ อีธรรมธาดา (2558) ; รอหณี สาหวิ (2553) ; สุดารัตน์ อีธรรมธาดา (2557) ; เขียน วันทนียตระกูล (2553) ; องค์ประกอบย่อยที่ 4 มีเจตคติต่อการเรียนรู้ ได้แก่ Thurstone (1967) ; Munn (1972) ; Triandis (1973) ; Anastasi (1976) ; Allport (อ้างถึงใน พัชรา ทิพย์ทัศน์, 2554: online) ; Oskamp (1977) ; Zimbardo & Ebbesen (1970, อ้างถึงใน สลิลทิพย์ เลิศพงศภากรณ, 2554) ; McGuire and

Millman (1965) ; Maslow (1962) ; ศศิภาณูจน์ ชีณอม (2553) ; ลัดดา กิติวิภาต (2554) ; พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525, อ้างถึงใน บุญเรือง ศรีเหรียญ: 2554) ; บุญเรือง ศรีเหรียญ (2554) ; ทองดี ศรีอันธุ์ (2555) ; ลัดดา กิติวิภาต (2554) ; ไพโรจน์ คะเชนทร์ (2555) ; อริสรา จรุงธรรม (2559) ; ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์ (2553) ; องค์ประกอบย่อยที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและเพื่อน ได้แก่ Goldenberg & Goldenberg (2004) ; Micki Pistorius (2002) ; The U.S. Bureau of the Census (1988) ; Christie-Seely J. ใน Working with the family in primary care. : A systems approach to health and illness, (1984) ; <http://www.banlaem.go.th/Main/NewsPreview/id/312>; Snit Smuckarn (2011) ; Wood (2004) ; Wood (2008) ; Brant Burleson and Wendy Samter (1994) ; Chickering (1993) ; Schultz (1966) ; Elton Mayo (1927-1932) ; Johnson (1968) ; ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (2525) ; ดร.โสภา ชูพิกุลชัย ขปีลมันน์ (2560) ; ราชบัณฑิตยสถาน (2554)

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้องค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 14 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ จำนวน 87 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบการยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม
องค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบย่อย 14 องค์ประกอบย่อย 87 ตัวบ่งชี้ ไปใช้

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 รูปแบบ หมายถึง วิธีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หรือกรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงานและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ โดยสามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมในระบบ หรือ ความสัมพันธ์ของ 2 ชุดตัวแปร ประกอบด้วย กระบวนการปฏิบัติงานกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่บ่งบอกถึงสภาวะการณ์หรือคุณลักษณะการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.7.2 คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของสาระการเรียนรู้ มีสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร จำนวนผู้เรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีผลการพัฒนาคุณภาพเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม กำหนด

1.7.3 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หมายถึง การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่บ่งบอกถึงสภาวะการณ์หรือคุณลักษณะการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วย

1.7.3.1 การมีวิสัยทัศน์ขององค์กร หมายถึง ภาพที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ที่ได้จากการวิเคราะห์อดีต ปัจจุบัน แล้วสามารถคาดการณ์ในอนาคตได้ว่า องค์กรจะมีความก้าวหน้าอยู่ในระดับใด ซึ่งผู้บริหารองค์กร จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ที่น่าสนใจ มีทิศทาง และระบุเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน กระตุ้นให้บุคคลในองค์กรเกิดความรู้สึกร่วมกัน มีความมุ่งมั่นพยายามในการปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ สามารถหล່หลอมวิสัยทัศน์นั้นลงสู่นโยบาย แผนงาน และเป็นกิจวัตรประจำวันภายในองค์กร สมาชิกในองค์กรมีความเสียสละ ประโยชน์ส่วนตน เพื่อมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์นั้นอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

1.7.3.2 การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการทำงานที่เป็นระบบ เป็นวงจร เชื่อมโยง บุคลากรในสถานศึกษามีการร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของหลักสูตร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจนว่ามีเป้าหมายเพื่ออะไร ทั้งโดยส่วนรวมและส่วนย่อยของหลักสูตร จากนั้นเลือกเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการประเมินผล และกำหนดรูปแบบการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน ซึ่งการดำเนินการจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงจะทำให้การพัฒนาหลักสูตรดำเนินไปอย่างครบถ้วนและเกิดผลดี นั่นคือ ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ

1.7.3.3 การทำงานเป็นทีม หมายถึง ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีการกำหนดโครงสร้างขององค์กร กำหนดจุดมุ่งหมาย บทบาทหน้าที่ อย่างเป็นระบบ มีปฏิสัมพันธ์กัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้บุคลากรในทีมเกิดความพึงพอใจ ร่วมใจกัน ทำให้งานบรรลุตามเป้าหมาย

1.7.3.4 ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความสามารถตามบทบาทหน้าที่ที่

สำคัญตามโครงสร้างขององค์กร ผู้บริหารมีการบริหารแบบเชิงรุก มีภาวะผู้นำ สามารถวางแผน จัดองค์กรอย่างเป็นระบบ มีแรงจูงใจในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาเกี่ยวกับระบบใหม่ๆ ซึ่งสามารถลดขั้นตอนการทำงานให้สะดวกและรวดเร็ว ทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ และบุคลากรในองค์กรได้รับการยกย่อง มีความเชื่อมั่น ความก้าวหน้า และได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงาน ทำให้แต่ละบุคคลมีประสิทธิภาพและเกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน

1.7.3.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันทั้งผู้สอน ผู้เรียน สิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายและเกิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ได้

1.7.3.6 การเลือกใช้สื่อการสอน หมายถึง ความสามารถของครูผู้สอนที่มีความรู้ในการเลือกและมีทักษะในการใช้สื่อ เลือกใช้สื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยให้เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ ประสบการณ์ของผู้เรียนและวิธีการสอน เพื่อผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้เร็ว เกิดการเรียนรู้และความคิดรวบยอด สื่อเป็นเครื่องมือที่เร้าใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.7.3.7 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ซึ่งได้แก่ อาคาร สถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด สนามกีฬา เป็นต้น ตลอดจนขนาดของห้องเรียน จำนวนผู้เรียน สี แสง เสียง อุณหภูมิ การถ่ายเทอากาศ สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ เป็นต้น สำหรับบรรยากาศทางด้านสังคมและจิตวิทยา ได้แก่ บุคลิกภาพ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียนภายในห้อง ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ มีความมั่นใจในตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อครู และเพื่อน ครูต้องสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น มีความสุข สนุกสนาน ปลอดภัยและอยากมาโรงเรียน อันจะผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

1.7.3.8 การวัดผลและประเมินผล หมายถึง ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา ให้ความสำคัญในการวัดผลและประเมินผลแก่ผู้เรียน โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ และการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งการเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการวัดในการประเมิน ได้แก่ แบบทดสอบ แบบประเมิน แบบวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ฯลฯ ตามสภาพจริง โดยเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนแต่ละคนเป็นรายภาค/รายปี เมื่อการประเมินผลสิ้นสุดลง จึงนำผลการประเมินมาพิจารณาตัดสินการเลื่อนชั้น และอนุมัติการจบหลักสูตรของผู้เรียน เพื่อการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นต่อไป

1.7.3.9 การพัฒนาตนเอง หมายถึง ความสามารถของครูผู้สอนในการแสวงหาและเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะและประสบการณ์ของตนเองเพื่อเป็นความก้าวหน้าในสายงานหรืออาชีพในอนาคต มีความอดทนและพยายาม ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รู้จักวินัยจัดตนเองตามความเป็นจริง ก่อนเพื่อทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง พร้อมยอมรับเพื่อปรับเปลี่ยนตนเองให้เห็นคุณค่าในตนเอง พยายามสร้างแรงบันดาลใจให้กับตนเอง แสวงหาความรู้และสะสมประสบการณ์การทำงานอย่างมืออาชีพ เพื่อสร้างพลังในตนเองให้สามารถเผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน และนำความรู้ความสามารถ และประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

1.7.3.10 ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการคิด จำแนก แยกแยะ สิ่ง/เรื่อง/ข้อมูลองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ วิเคราะห์หรือออกเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งที่วิเคราะห์ และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อความ รูปแบบ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และนำไปใช้ในการวิเคราะห์ตามจุดมุ่งหมาย ส่งผลต่อผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับสถานการณ์อื่น ๆ ในเชิงสร้างสรรค์

1.7.3.11 กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียน ในการเพิ่มพูนความรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร ซึ่งมีผลมาจากประสบการณ์และการฝึกฝนจนเป็นนิสัย มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ รับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ นำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

1.7.3.12 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่มีเอกลักษณ์ของตนเองที่ฝึกฝนในการเรียนรู้ แสดงถึงความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ โดยจะเป็นผู้ที่มีความทะเยอทะยาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตั้งใจมุ่งมั่นในการเรียนรู้ให้สำเร็จตามมาตรฐานและเป้าหมายที่ชัดเจน มีความรับผิดชอบ มีความเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อต่อปัญหา/อุปสรรคและมีความอดทนสูงจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

1.7.3.13 มีเจตคติต่อการเรียนรู้ หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้สึก นึกคิด ความคิดเห็น ความเชื่อและแนวโน้มพฤติกรรม หรือลักษณะท่าทางที่จะตอบสนองต่อประสบการณ์หรือต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ หรือเป็นการสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ การเกิดเจตคติ เป็นผลมาจากสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ประสบการณ์เดิม การถ่ายทอดจากบุคคล สื่อต่าง ๆ และ ความต้องการของบุคคล เจตคติมีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ องค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์ และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม

ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาเจตคติของตนเองได้ ขึ้นอยู่กับ กลุ่มอ้างอิงและบุคคลอ้างอิง ซึ่งใช้อิทธิพลทางสังคมเป็นเกณฑ์ ซึ่งเป็นตัวแบบ สามารถทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงแนวความคิด ความเชื่อ และเกิดการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้

1.7.3.14 ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและเพื่อน หมายถึง ผู้เรียนมีความผูกพันกับบุคคลในครอบครัวและเพื่อน ในด้านอารมณ์และความรู้สึก โดยสามารถยอมรับและปรับตัวเองให้อยู่ร่วมกันในสังคมครอบครัวและสังคมภายนอกได้อย่างมีระเบียบแบบแผน กฎ กติกา ไม่ละเมิดสิทธิซึ่งกันและกัน ส่วนในด้านของการคบเพื่อนที่ดี มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนม ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือกัน จะชักนำกันไปในทางที่ดี ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามลำดับ

1.7.4 ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

1.7.5 การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หมายถึง กระบวนการสร้างและพัฒนาเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ เพื่อให้ได้องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.7.6 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน หมายถึง เทคนิควิธีการที่ใช้ในการทดสอบเชิงเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝงที่ใช้แทนตัวแปรหลาย ๆ ตัวแปรทางทฤษฎีกับความตรงเชิงโครงสร้าง

1.7.7 น้ำหนักองค์ประกอบ หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับองค์ประกอบโดยพิจารณาจากการคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.30

1.7.8 ความสอดคล้องกับความตรงเชิงโครงสร้าง หมายถึง ผลการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่พบค่า

1.7.8.1 ค่าไค-สแควร์ (Chi-square Statistic: χ^2) หากโมเดลที่สร้างขึ้นมีค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้ (ค่า P) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.05 แสดงว่า โมเดลที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แบบสมบูรณ์ซึ่งซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ยากที่จะหาโมเดลที่มีความกลมกลืนอย่างสมบูรณ์ได้ จึงนิยมใช้สัดส่วนค่าไค-สแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) แทน

1.7.8.2 สัดส่วนค่าไค-สแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) โมเดลที่มีค่าน้อยกว่า 3 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.7.8.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) มีค่าระหว่าง 0-1 หากค่าของ GFI เข้าใกล้ 1 มากเท่าใด (ควรมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป) แสดงว่าโมเดลที่ใช้ในการทดสอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มาก

1.7.8.4 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เป็นดัชนีความกลมกลืนที่นำมาปรับแก้โดยคำนึงองศาอิสระ จำนวนตัวแปร และขนาดของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าระหว่าง 0-1 หากค่าของ AGFI เข้าใกล้ 1 มากเท่าใด (ควรมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป) แสดงว่าโมเดลที่ใช้ในการทดสอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มาก

1.7.8.5 ดัชนีเปรียบเทียบความกลมกลืน (Comparative Fit Index: CFI) เป็นดัชนีเปรียบเทียบความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์ระหว่างโมเดลสมมติฐาน (Hypothesized Model) กับโมเดลอิสระ (Independence Model) มีค่าระหว่าง 0-1 หากค่าของ CFI เข้าใกล้ 1 มากเท่าใด (ควรมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป) แสดงว่าโมเดลสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.7.8.6 ดัชนีความกลมกลืนแบบประหยัด (Parsimony Goodness of Fit Index: PGFI) เป็นดัชนีที่แสดงถึงความกลมกลืนและความซับซ้อนของตัวแบบ ที่ให้ค่าดัชนีต่ำกว่าค่าสถิติพื้นฐานตัวอื่น ๆ (Normed Indices) มีค่าระหว่าง 0-1 ค่า PGFI ไม่มีค่ามาตรฐานที่ชี้ว่า ค่าสูงเท่าใดที่แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนแบบประหยัด แต่หากค่าของ PGFI เข้าใกล้ 1 มากเท่าใด (ควรมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป) แสดงว่าโมเดลที่ใช้ในการทดสอบมีความกลมกลืนแบบประหยัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์มาก

1.7.8.7 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าดัชนีที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามองศาอิสระ โดยค่า RMSEA น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มาก (Close Fit) หากค่า RMSEA มีค่าใกล้เคียงหรือไม่เกิน 0.08 ถือว่าโมเดลที่ใช้ในการทดสอบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อยู่ในระดับยอมรับได้ แต่ถ้าสูงมากกว่านี้ ถือว่าโมเดลที่ใช้ในการทดสอบไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.7.8.8 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (Root Mean Square Residual: RMR) เป็นค่าดัชนีที่วัดค่าเฉลี่ยส่วนที่เหลือจากการเปรียบเทียบขนาดของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรของประชากรกับการประเมินค่า ซึ่งดัชนีจะใช้ได้ดีเมื่อตัวแปรสังเกตทั้งหมดเป็นตัวมาตรฐาน (Standard Variables) โดยที่ค่า RMR ใกล้ศูนย์มาก (ควรมีน้อยกว่า 0.50) แสดงว่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.7.9 โครงสร้างองค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หมายถึง รูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.7.10 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลการนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ไปใช้ เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 14 ตัวแปรแฝง 87 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านการพัฒนาองค์กร 4 องค์ประกอบย่อย ตัวบ่งชี้จำนวน 29 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านครูผู้สอน 5 องค์ประกอบย่อย ตัวบ่งชี้จำนวน 29 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักที่ 3 ด้านผู้เรียน 5 องค์ประกอบย่อย ตัวบ่งชี้จำนวน 29 ตัวบ่งชี้

1.7.11 ระดับการปฏิบัติ หมายถึง ระดับการนำองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้

1.7.12 ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอนและผู้เรียน ที่มีต่อองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.8 ประโยชน์ที่จะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประโยชน์ที่จะได้รับ ดังนี้

1.8.1 ทราบรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.8.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ได้